

V.

DOCUMENTE SCOASE DIN ARCHIVA MANASTIRII CATOLICE DIN CIMPULUNG SI PRIVITOARE LA ISTORIA CATOLICISMULUI IN ȚARA-ROMANEASCA.

I.

1300.

+ Anno Domini M^o | CCC^o + — hic sepultus est comes
Laurenc ius de Longo Campo pie memorie¹.

(Din ruinele vechii mănăstiri; strămutată azi înaintea altarului bisericii.)

II.

1602-1610.

Radu-Vodă [Șerban] acordă un privilegiu slavon «popilor sași din orașul Domniei Mele din Cimpulung», scutind pe grămătic și un vecin, Petre Țirvișul, de bir, de vinăriciū, de găleată, de fin, de dijma de albine, de goștină, de sare, de caii de olac, de robotă și de orî-ce alte dăjdî, precum asemenea scutire fusese orînduită și de alți Domni. Județul și cei doîsprezece pîrgari primesc ordin să execute măsura. Scrie Ștefan, la 3 Novembre (fără an).

Monogramă cu roșu și pecete ruptă. Pe dos, de o mîină contemporană: «Serban vel Aradul Woda».

III.

1612-19.

Privilegium principis Radul vinerits et dismerit, ut accipia-

¹ S'a tipărit și în Tocilescu, *Manual de istoria Romînilor*, 1900, p. 132.

tur a duobus hominibus; illyrice scriptum, anno 1612, 12^a ianuarii.

Litterae de origine provinciae Bulgariae et Valachiae sonantes.

Privilegium illyrice scriptum sine notatione anni, Alexandri Vojvodae ¹.

Privilegium principis Alexandri de liberis hominibus; 1618.

Protectionales litterae principis Gabriel Vajvoda Mogilla de hominibus qui fuerunt sub monasterio; anno 1619.

(*Seris privilegiorum et instrumentorum litteralium in conventu Campolungensi reperibilium; documente pierdute.*)

IV.

Cîmpulung, 10 Decembre st. v. 1630.

«Gherghe, feciorul lui Broz Sasul, și cu văru-mieș Petru, fecior lui Dumitru lu Dumitru (*sic*), fratele lui Broz», daș zapis «la mânia Oancei Logofătul de Lerești», pentru a-și vinde «dentru vadu de moar[ă], însă vadul de moar[ă] de doo roate, trei părți . . . Și, când l-am făcut aceast vadu vânzătoriu, noi am pus pristavii la târgu de aș strigat cine să va afla să cumpere acel vadu, și neminele de în oraș nu s'aș aflat să-l cumpere. Atunci am trimes la Oancea Logofătul de-ș venit de ne-am tocmit cu vadul, căce am știutu că iaste al lor de moșie», cu 135 «de galbeni, bani gata». Marturii sînt: «părintele Aganton călugărul, i pop Negre, și uncheașul Gaspar goșman, și Iacov Sasul i Neculcea i Petru al Țuseie, i Iane Postelnicul den Cămpulungu, i Dumitru Strechea, i Gherghe a lui Scărla[t]», etc.

V.

12 Iulie st. v. 1632.

Leon-Vodă confirmă lui Oancea Logofătul din Lerești o roată de moară cumpărată de dînsul și de fratele lui, Preda Postelnicul. «Iar apoș orașanii den Cămpulungu n'aș suferit

¹ Alexandru Iliăș.

pă Preda Postelnicul, ci i-aŭ lepădat baniŭ îndărăt». Proces înaintea Domnului cu «Stan Focan și cu alaltŭ orașani, și zicea cum sânt ei mai volnici să cumpăre acele mori, iar Preda Postelnicul și cu frate-său Oancea Logofătul ei așa aŭ spus naintea Domnii Meale cum sânt ei mai volnici, că aŭ ale lor de moșie». Așa se și dovedește. Se adaugă că frații făcuse înțelegere pentru cumpărătoare, dar Preda cumpărase apoi fără știrea frăține-său a doua jumătate de moară de la Cîmpulungeanul *Pătru Sasul*. Oancea nesuferind «să între în morile lui», hotărîrea domnească se pronunță în favoarea lui ¹.

VI.

Cîmpulung, 1637.

«Eŭ județul Gherghe cu 12 părgari și preoții și toți bătrânii oroșani, de la mare pân la mic», daŭ o carte lui Oancea Lerescu, în pîra ce a avut acesta cu Stan al lui Focan și alții, la Matei-Vodă, «în Marele Divan», pentru morile pomenite în n^l precedent. «Într'aceaia Domnu nostru nu ne-aŭ tocmit de acolo, ci ne-aŭ dat pe mîna boiarcenului dumnului jupan Socol Cluceariul ² să ne judece și să ne tocmească, iară după aceae, deca aŭ venit dumnului jupan Socol Clucerul în oraș ispravnic după lucrul sfintei besecreci, și pre această judecată strâns'aŭ toți preoții și toți bătrânii oroșani, și aŭ socotit dumnului foarte bine, cu noi cu toți depreună, și aŭ judecat pre dereptaate, și aŭ tocmit și aŭ împăcat cum să-știe Log[o]fatul Oancea morile cu vadul și cu apa pân unde-ŭ va fi și cu venitul vadului cu bun[ă] pace, și să avem noi

¹ La 1634, Matei Basarab întărește lui Preda Lerescu un vad de moară «și alte moșii». În archiva mănăstirii nu se păstrează decît partea actului ce privește vadul — firește, în copie.

² Pentru Socol, v. Iorga, *Socotelile Brașovului*, p. 88. Inscricția pe care o reproduce Aricescu, în *Istoria Cîmpulungului*, I, p. 183, nu se referă la execuția lui Socol, mort aiurea și în alte împrejurări, ci la o execuție presidată de el, în 1636, cînd era ispravnic pentru refacerea mănăstirii locale (*ibid.*, p. 159 și documentul nostru). Pentru egumenul acesteia, Melhisedec, *Soc. Braș.*, p. 96. Amintim că Condica mănăstirii e păstrată, într'o copie contemporană, la Bibl. Ac. Rom.

de acum înainte prietenie și bună pace unii cu alalți; iar cine se va mai scula de acum înainte de va mai scorni păra și va mai face val și gălceavă, peste această tocmeală, acela să fie închinat la Domnie ughî 100, și să fie și moara domnească. Vltó 7145.» Pecete cu o pasere¹.

VII.

Cîmpulung, 20 Ianuar st. v. 1639.

«Scris-am eú Socol Cluceriul acest al meú zapis» în casul lui Oancea cu «Stan Focan și județul Stan și alți oroșani... Și nu le-ú rumtú Domnu nostru judecat[ă], ci i-aú datú pre mánna me să mǎrgú în Cǎmpu-lungú să adeverez... Decí am pus de aú bǎtut clopotul și s'aú strǎnsú și tineri și bǎtrǎni, și le-mú pus zi oroșanilor ca să lepede banií acestor boiarí, erǎ ei n'aú putut cǎpǎta banií, sǎ-i dè de pre acele vadurí, ci s'aú împǎcat și s'aú tocmit.» Boierii Lereștí vor pástra decí moara, «iarǎ oroșanii sǎ aibǎ a strǎnii (?) în pǎdure lorú, cum și mai nainte». — Semnǎtura și pecetea lui Socol.

VIII.

Cîmpulung, 7 Mart st. v. 1639.

[Dupǎ invocarea Treimii, în slavonește.] Scris-am eú Mihaí al Pauluí acesta al mieú zapis, sǎ fie la mánna a popei lui Dimitrie, de mare credinǎ, cum ca sǎ-s știe cǎ i-am vǎndut 2 rozoare de vie în dealul Topolovea[nilor] și desupra viú loc de cas[ă]; cǎt voí ținea eú de supra viú, atǎt sǎ ție și el; și i-am vǎndut de bun[ă] voe a lui, cu știrea nepoșilor mieí și cu știrea a tuturor rudelor meale, și cu știrea a tuturor vecinilor, și den sus și den jos, drept aspri 3.300 getovi; și popa Dimitrie încǎ aú cumpǎrat de bun[ă] voe a lui, cu știrea a tuturor rudelor meale, și cu știrea a tuturor vecinilor, și de în sus și de în jos, ca sǎ-i fie lui moșie, și lui și feciorilor lui, cǎt milostivul Dunnedzǎu i va lǎsa în veac. Și mǎr-

¹ Vezi-o în Aricescu, *Istoria Cîmpulungului*, I, București, 1855, p. 138.

turie: întâi, pop Ananie, i Gherghe goșmanul, i Gherghe al Fiicăi¹, i Gherghe nepot[u]-mieș, i Andre nepotu-mieș, i Pătru al Marinții, i Orban i Blaj i Mărtin goșman, i Andri i Gherghe al Gherghe Robul, i Tudoran Săpunariul, i Jicmon, i Pătru al Gașpar.» Între marturii semnează *cu litere latine*: «Martúrie Ananya kú to tenoria. Anno Di. 1639.»

IX.

19 Maii st. v. 1640.

Act al lui Matei Basarab în afacerea moriilor. Iazul de lângă dînsa fusese «a lui Gherghe și al lu Pătru Sasiu de moșie». «De la acei Sasiu il cumpără Oancea, cum se vede și din cartea orașului (n° VI) «și cum au mărturisit înainte Domniei Meal[e] și părintele ig[u]menul și județul cu mulți or[ă]-șani ot Cămpulungu» și, în fine, cum se vede și din documentul dat de Socol (n° VII), «că au fost acol[o] la această tocmeal[ă] ce s[e] scrie mai sus». Acum Oancea se plînge că-î «strică iazul» nepoții săi, fiii Predeii, «și cu Stanciul. Vodă, întărind stăpînirea, ordonă acestora să n'o tulbure, «că trebui să fie ei și de prad[ă], iar, de acum de-î vor mai strica iazul și va mai veni jalbă la Domnia Mea, voi trimite Domnia Mea de-î va și prăda». — Pecete și monogramă roșii. Semnătura Domnului.

¹ Printr'un act fără dată, cred, «Postelnicul Dragomir» cu cumnată-sa Rada din Stilpenii dă un zapis către «dumnealui județul Andrei ot Cămpulungu», prin care pune zălog, pentru 30 de ughii, «den moară, dentr'o roată jumătaate», cu drept de protimisii la cumpărare. N'a vrut să-l împrumute nimeni, nici «den veriș miaș, nici den alte rude... la nevoia noastră, la birul haraciului», ci singur Andrei, care «ne-au scos capetele den nevoe». Marturii sînt: «Gherghi al Fiicăii, care au fost moșnean în moară, Pătru al Marinții... i Lucaci goșman». Se vede pe hîrtie și o artistică pecete, cu vulturul bizantin, avînd crucea între cele două capete și o legendă ce nu se înțelege. — La 26 Ianuar 1660, Dragomir zălogește iarășî jumătate de roată lui Andrei («județului Andri»), care-î dase «ughii 6, parte de bir a frăține-meii Onci».

X.

1643-60.

Decretum principis Georgii Gika eximens ab omni tributo homines servientes patribus franciscanis; 1642 (*sic!*)¹

Decretum Mathaei Voda de liberis hominibus; datum 1643.

Privilegium I. C. Serbán Voda², illyrice; 1655.

Kniga od Kloszter gospodana 1655. Sententia seu iudicium factum a principe Valachiae Constantino seniore super locum Kloszter, adiudicatumque est pro patribus franciscanis.

Litterae principis, ruthenica lingua conscriptae et datae civitati anno 1656, die 20ª maii, in gratiam patrum chyprova-censium Ordinis Minorum de Observantia de loco Kloszter, qui proprie spectat ad Franciscanos et quem principissa Nye-grul Voda³ donavit.

Privilegium *pe pelle de kinye* Michaelis Radul Voda, 1657⁴.

Rovasul domnyeszék principis Georgii Gyka ratione exemp-tionis ab omnibus daciis, signatum 1660.

(Inventariul din 1836; documente pierdute.)

XI.

1647.

... o spiritum... t et quod mor... erat in hoc tumulto...
rti an: 647... anso... ce| Sofia de Borkis Taer[govisti]....

(Fragment de piatră sepulcrală, în curtea casei parohiale catolice din
Tîrgoviște.)

XII.

25 Ianuar st. v. 1657.

+ Adecă eă Mariia, s[o]ția Vlaiculuî Căl[ă]rașul ot N[e]goieșt[i]
și cu fecioriî miaî, anume Mihne i Ghinea, scris-am și mă-r-turisim cu ac[e]sta al nostru zapis ca s[ă] fie de mar[e] cre-

¹ Ceteste: 1662 și Grigore Ghica.

² Constantin Șerban.

³ Pentru tradiția aceasta, v. Prefața.

⁴ Mihnea al III^{lea}. Anul trebuia să fie între 1658 și 1659.

din[ă] și stăt[ă]tor la mâna preoților den Cămpulung[ă], anume popa Grigorie i popa Iosif, car[i] păzesc[ă] la bisearca băraților, pentru ca să-s știe că le-am vândut viia care am avut în dealul Topolovenilor, și o am vândut tot[ă] câtă am avut, cu casa, cu slonul, cu teascul, cu jgheabul, și li-o-m vândut drept[ă] ugh[ă] 43 i pol, și o am vândut lor, căce s'a[un] tras aciale vii de moșie de la Sasi[il] lor; într' aceia li o am vândut lor de bun[ă] voe a noastră și cu știrea rudelor noastre și a vecinilor, și den sus și den jos, ca să le fie moșie lor în veac. Mărturie: pop Gavriil ot Trăgovișt[e] i Andrea goșman i Gherghi al Balintesi i Pătru Tămaș i Patru Marintăi i Hanțul Șodiș i Pătru B[a]lin i Iacov Lungul. Și pentru ma[re] mar[e] credința pus-am și deagetil[e], ca să crează. E[st] Marie. E[st] Mihne. E[st] Ghinea. Ине гн. 25, кн. 7165. E[st] popa Trandafir am scris, și mărturiseasc[ă].

XIII.

1661-80.

Diploma principis [Gregorii] Ghika ut duo homines sint exempti, et conventus ab ipsis vinaritz, ojerit et dismerit accipiet; datum 1661, die 19 ianuarii.

*Kartea luj Radul Voda*¹, eximens duos homines et eorum filios a contributione; 1665.

Diploma principis Antonii tenoris praecedentis, emanatum 1670, die 14^a ianuarii.

Litterae Serenissimi principis Antonii intuitu duorum hominum conventus, ut hi non inquietentur ab opidanis; 1671.

Privilegium principis Duka Vojvoda ut 32 homines habeat conventus exemptos a daciis omnibus, ab ojerit, diszmarit et vinerits; decimam conventui dent; 1674.

Privilegium principis Serbán Vojvodae; 1680².

(Inventariul din 1836; documente pierdute.)

¹ Radu Leon.

² Iar un al doilea din 1687 (*ibid.*). — În 1710, do[am]nșprezece boier[il]i, «ce am fost luați prin răvaș domnesc de boier[il]i Lereșt[il] și de boier[il]i Băneșt[il]», văzînd «răvașul Mării Sale Domnul nostru Grigorașcu Voevod și cu boer al doilea Calotă Portar», fac o hotărnicie. — La 8 August 1678. «Fota sin Vintilă... ot Băloteșt[il]», eu familia, vinde o moșie în Lereșt[il] unchiului său Dragomir.

XIV.

Cimpulung, 15 Octobre st. v. 1679.

«Antoe, împreună cu fămeaia mea Gherda» și cu fiii, dă un zăpis «jupânului Antonie», căruia-î vinde o casă. Semnează, ca martur, cu litere latine: «Ieu Jacob gozmanu, frate cu Dumitru și cu Antoie¹».

XV.

Cimpulung, 9 Ianuar st. v. 1681.

Document scris în întregime cu litere latine.

«+ Adeche ieu Gherghi depreune cu sozia me Catrina scrisam aciasta zăpis la mina gozmanului Paul sci la tozi noriiisij, ca se fiie de bune chredinza aciasta zăpis, cum sese stye che iam vindut vija de la tei, din nuch pen in cale ai carului, si de laturi, din Tudor pene in Paul. Sci om vindut bisericij a lu Sfete Iacob Apostolu, cha se fiije stetetore in uach, si om vindut drept bani gata lei 20, si la aciaste tocmele fostau mulzi omen buni, anume Popa Mertin i Andrei xudezu i Paul gozmanu i Jacob gozmanu i Gaspar i Antoniiie i Neagoie Godianu i Iacob Gaparoiu i Andrei Barburoiu i Hanzu Soda i Macu Orban. Si pintru credinza pusam degetu ca (*bis*) se criaze.

Ieu Ghiorghi; ie Catrina.

Anu Domnului 1681, in luna lu Ienari la 9 zile.»

XVI.

20 Februar st. v. 1681.

Privilegium principis Serban Vojvodae praecedentis tenoris²; anno 1681, die 20 februarii emanatum³.

(Inventariul citat; documente pierdute.)

¹ La-14 Decembre următor, «Despa, fămeaia lui Pătru Lerescul», pune zălog «goșmanului Iacov și a toat[ă] norini» «levadea del[a] Voinești», pentru o datorie de șeptesprezece lei «de la sozia mea».

² Ca al lui Duca (v. n° XIII).

³ Se mai menționează, tot în inventariu, un zăpis pentru vie, din 1681, care pare a fi n° XV. — La 17 Mart st. v. 1685, «Zanfra» cu fiii zălogeste o parte din moară «cumnatu-mii Tudoran».

XVII.

Cîmpulung, April 1688.

Litterae de domo quam a Radu Andrej emit P. I. Deanovich leoninis 225, anno 1688°, die aprilis, penes monasterium, cum horto usque ad fluvium; quae spectat ad conventum campolongensem.

(Inventariul citat; documente pierdute.)

XVIII.

Cîmpulung, 27 Maii st. v. 1691.

«Tudor», cu soția Mariica și copiii, Mareș, Matei «și cu alaiț cu toț», vinde «popei lui Martin . . . în dealul Top[o]loveanilor 3 rozoare de vie, care vie iaste pe lângă viaa besearici și pentre viaa lui Antonie», pentru 50 de telerî; se va hotări via «precum mergū și alte rozoare, den poale pân în vârfū». Actul e scris cu mîna lui «Dumitru diiacon», și figurează ca marturî «Spirea Diiacon», «Radul Vâlcean», «Pop Sava», «Andrea Tocmală», «Pătru Șodmarî».

XIX.

Nucet, 1st Octombre st. v. 1691.

«Ο ἡγούμενος ἀπὸ τοῦ Νοτιῆτου, παπὰ Ἰγνάτιος», vinde lui Gh. Bucur din Brașov, Șcheiū, două răzoare de vie, cumpărate de la chir Partenie, egumen de Cotroceni. — Pecete cu un Ieū și legenda: ΙΓΝΑΤΙΣ. ΙΕΡΟΜΗ . . .¹.

XX.

20 August st. v. 1694.

Constantin Brîncoveanu scrie «ție —, care ești goțman la Șcheaii de la Brașov. Către aceasta-ț fac Domnia Mea în

¹ La 7200 (1691-2), «eii Manole sud.» («eii Manolie județ» în semnătură) vinde o parte din moară lui «Logofătul Arsenie ot Stălp[e]ni». — În Inventariu se pomenește din acest an și un act pentru o vie.

știre că aici înaintea Domniei Meal[e] la Divan avut-am întrebăciune de faț[ă] părintele Daniil baratul și popa Martin de la Cămpulungu, cu Tudor ot —, care țe-aũ fostu vândut niște vii în dealul Topoloveanilor, și cu aceale vii țe-aũ fostu vândut și un locu de casă; care loc zic bărașii cumi că iaste în capul viilor ce aũ fostu cumpărat ei mai înaintea, iar de la acestu Tudor, și locul acesta ține de viile ce aũ fostu cumpărat ei mai înaintea, iar nu de viile ce-aĩ cumparat tu, și ți l-aũ fostu vândut făr de știre și făr de întrebăciunea popilor băraș. Pentru care lucru cu bună adeverință s'aũ dovedit cum că acel loc de casă iaste și ține de viile ce aũ fost cumpărat ei, numai Tudor aũ fostu făcut miștișugurĩ; de care lucru judecata Divanului aũ ajunsu cum să-ț iaĩ baniĩ ce aĩ dat pre acel locu de casă înnapoi și să rămăe locul pre seaama mănăstirii bărașilor, să l ție împreună cu viile, precum aũ fostu și mai dinainte vream[e]. Decĩ iacă-ț poruncescu Domnia Mea, în vreama ce veĩ vedea această carte a Domnii Meal[e], iar tu să cauți să socotești căț banĩ va fi prețul acestui loc de casă, să ți-i iaĩ înnapoi de la părintele Daniil baratul, și să ție ei acel loc de casă, după cum aũ ajunsu judecata Divanului. Într'alt chip să nu faci. Că așa iaste porunca Domnii Meal[e]¹. — Pecete mică. Semnătura cu roșu.

XXI.

Cămpulung, 19 Iunie st. v. 1696.

«Șerban biv vtori Comis» cedează «părintelui popei Danael baratul și luĩ goșmanu, împreună cu toț norieșii aĩ sfințitĩ bisericea a barașilor», «muntele carele să cheama Între Răurea¹ ot sud. —», pe care, acum «33 de anĩ» (în 7174), vechiĩ proprietari, Lereștii, il zălogise, cu dobînda de «zeacea doĩ»².

¹ Probabil *Între Riuĩ*.

² La 1ⁱⁱⁱ Maiũ 1701, «Pandi Iacov снк Tuduran Focan din Cămpulungũ» dă o parte de moară luĩ Arsenie Stîlpeanu.

XXII.

4 Novembre st. v. 1697-31 Ianuar st. v. 1698.

Confirmatio contractus domus emptae penes monasterium, et quidem cum subscriptione undecim bojeronum; anno 1697; die 4^a novembris.

Maledictio propter Campolongenses qui impediunt possessionem fundi Kloszter; ab episcopo bukurestensi; anno 1698, die 31^a ianuarii¹.

(Inventariul citat; documente pierdute.)

XXIII.

Cîmpulung, 27 Decembre st. v. 1701.

Chera, împreună cu fie-mieŭ Jănga de la Voinești», dă voie «părintelui popei Lucăi băratul», de la care împrumutate 29 de lei, să cosească pe moșia ei până la restituția banilor².

XXIV.

Tîrgoviște, 18 Iunie 1704.

Provincialul Bulgariei ordonă călugărilor catolici din Cîmpulung să se roage pentru «d. Antonius Gruich, Scopiensis», care li-a dat cincî răzoare de vie. «Datum Torgovistii, 18 iunii 1704. Fr. Marcus Ceiacer, minister provincialis. Sigillum Revv. Prov. Bulgariae», represintînd pe Maica Domnului cu Isus în brațe.

¹ Și la 1694, inventariul pomenește un document pentru vie.

² La 8 Mart 1702, morariŭ se învoesc cu Arsenie Stîlpeanu: «precum să-știe că, avăndu noi tocmeal[ă] cu dumnealui să-ŭ facem moara de la Cămpul Lungu, noi să lăem lemnele, noi să facem zăgazul, iar dumnealor să-ș care leamnele... pariŭ moriŭ toŭ și 8 temeae ale grătariului, și sănt 15 leamne, să le cară oamenii mănăstirei... Și de afar[ă] și din casa moriŭ, și jgheaburiŭ și căprioriŭ și lașiŭ, verghiile, babele, covăŭ, lătuoriŭ, toate noi să le cărăm... Iar fiarăle și pietrile să fie toate ale dumnealor... Noao fiindu-ne nevoe de birul nostru...» — Există și un alt contract între Arsenie Stîlpeanu și Mirișă, de o parte, și niște «morariŭ», de alta, pentru a se face moara celor d'întăi. «Și sa avem a darea moara pe făină păr la Săntă Mărie Mare», după care dată vor plăti și ei pentru măcinat.

XXV.

Cîmpulung, 1705.

«Campolongi. Ego Iacobus cum mea uxore Alexandra relinquo ecclesiae S. Iacobi partem vineae quae est penes Vala¹ usque calfa; in quorum fide relinquimus manus nostras. Die 25 Februarii a. D. 1705. — Ego frater Daniel confirmo. Ego frater Stephanus affirmo ut supra. Io Matthei gocman martur. Io Andrei al Paual. Io Paual Tomachoiul. Io Michaicul Orbanus martur» (cu litere latine semnăturile românești).

XXVI.

Cîmpulung, 16 April st. v. 1705.

Maî mulți locuitori își cedează viile către «generosus dominus Matthias Germanus et sponsa eius Stanka, filia Andree Tocheie». Semnează, cu litere latine: «Antun Gruich, martur. Io Paual Tomaschuiul. Io Anna fata a lu Grigori Sarbului dam de buna voia vije mumi mele. Fr. Daniel, superior loci, confirmo. Ion Andri zudecul marturissek. Matthei gocman marturissesek. Andrei Paulului marturissesek. Andrei Tokeia marturissesek.»

XXVII.

Cîmpulung, 16... 1707.

Cu litere latine.

«Anno Domini 1707, die 16 (*sic*). Se se scție cum ieu Antony Gruich am lasat biserici Suintului Jacob din Campulung catholicilor doi pogoni din Bran sus pe lângă Diacon Spiri... Marturi mai zost iskaliti: Fr. Nicolaus Kornich, Franciscanus. Ieu Antoni Gruich manu propria digiti (!)... Matthei Blaxescu gozman. Ieu Ion al Andrii zud: Andra Tokai. Ieu Antoni Tokay. Χριστός μάρτυς: Petru Bortiscoi.»

¹ Vale se chema o parte din vechiul Cîmpulung (Aricescu, I, p. 161).

XXVIII.

Cîmpulung, 10 Ianuar 1707.

Cu litere latine.

«Ieu Osana Leseroja las un rezor de viae Sventuluj Jakob Apostol; kare jeste pe lenge Dumitraskul; sci cine saa skula ku galciava, se fie anatima; sci noj kare neam afflat de faça marturisim prekum ieste scris de supra, adike bisericii.»

XXIX.

7 Octombre st. v. 1707.

Constantin Brîncoveanu. «Sfîntei și dumnezeestiî mănăstirî a baraiilor den orașul Domnii Meale den Cămpulungu, unde iaste hramul lui Sfeti Iacobu Apostolul, și părinteluj popei Neculiî și altor călugări carii vor fi lăcuiitori acolo la mănăstire, ca să fie volnici cu această carte a Domniei Meale de să aibă a ținea și a stăpăni 7 răzoare de vie den dealul Topoloveanilor, însă mănăstirea 2 și părinții călugări 5; car[e] vii, murind Antonie Sărbul și nerămîindu-î în urmă fomeae, copii, nimic, s'aũ îngropat acolo la mănăstire, și le-aũ lăsat mănăstirii și călugărilor, ca să-î fie de pomenire lui și a tot neamul lui. Drept aceaia Domnia Mea încă le-am dat această carte a Domnii Meale, ca să aibă a ținea și a stăpăni aceste vii cu bun[ă] pace. Așijderea și vinul sf[i]ntei beseariç și al sfîntei mănăstirî, ce s'ar face într'aceaste vii, și l-ar pune să să vînză la aceale 2 case ale lor, care sânt acolò în oraș, încă să fie în pace și ertat de cămănărie de acolò den târgu. Că așa iaste porunca Domnii Meale.» — Pecete mică, purtînd data de 1689. Semnătură și monogramă cu chinovar.

XXX.

13 Iunie st. v. 1708.

Cu litere latine.

«Gsineri unkjashuluj Nikoare» zălogesc moșia Livadea «perinteluj Pavel jegumenul de Bereczie dela Kempulung¹».

¹ E cuprinsă într'un caiet, la sfîrșitul căruia se cetește: «N. B. Anno 1745, die 7 iunii, ritu veteri, in recuperatione praii, dedimus recuperatoribus supra-

XXXI.

După 1714.

[Pe V^o.:] «Iudicium domini Mikolaj Wollf pisarul¹ cum Costandin Miksunasku et Csokanyell la Brassovu propter debita contracta a Constantino Wayvoda, et erat incarceratus donec solvat totum debitum septem milium florenorum. Nil ad culinam nostram.»

Cuprinde: 1. «Cartea ghenaralului de la Sibiiu, scrisă de la Carolina, pentru Mănuleasă.» În procesul dintre Costandin Miçşănescul și «văduva Mănuleas[a]», în care cel d'întăiu adusese scrisorî de la Domn (Nicolae Mavrocordat poate), cea de-a doua cere a se face judecata în țară.

2. «Izvodul cărții de judecată, scos de la Sfatul ot Braşov, ce au avut Costandin Miçşănescul cu Stoica Ciocănel pentru nişte scule.» Acesta din urmă le vinduse sau zălogise; Constantin cerea «au sculele au 6.000 de florinți», și-l pune și la închisoare. Sfatul decide sau închisoarea, sau banii, sau și o garanție.

3. «Altă carte de mărturie de la V^d Negț (*sic*) de la Braşov, cari au mărturisit cătră Sfat.» Stoica oferise a da jumătate din sumă, și numai jumătate și din această parte în bani, dînd pentru rest un zapis.

XXXII.

24 Decembre st. v. 1714.

Ştefan Cantacuzino confirmă privilegiul de supt n° XXVI «sfintei dumnezeestii mănăstirii a băraţilor den oraşul Domnii

scriptos zapisones iuxta contentum nostri proprii zapisonis.» — E și originalul cirilic. — În inventariu găsim: «Sententia principis Constantini, confirmata a principe Serbano 1708: spectat ad litteralia vinearum.» — La 1710, se menționează tot acolo un act relativ la casa din Cîmpulung.

¹ Asupra lui, v. Prefața și documentele următoare.

² Mănuleasa e probabil văduva lui Apostolo Mano, omul de afaceri al Brîncoveanului. O chema Zamfira, și o plîngere a ei către Braşoveni, cu data de 19 August 1728, ni s'a păstrat (v. Iorga, *Socotelile Braşovului*, p. 152, nota 1). El, Mano, e pomenit adesea în actele tipărite în Hurmuzaki, VI.

Mele den Cămpulungu . . . și părintelui popei Bogdan egumenul și altor călugări cari vor fi lăcuiitori acolò la mănăstire». — Pecete, semnătura și monogramă cu chinovar¹.

XXXIII.

Cimpulung, 29 Iulie st. v. 1715.

«Stanca Grasa» dă un zăpis «Sfinții Sale părintelui popii Tomii de la Sfetii Iacovu»: îi era datoare cu patru taleri «ruc.», și «m'au închis în pușcărie ca să dau bani»; cere și «pân la culesul viilor».

XXXIV.

2-15 April st. v. 1717.

Ioan Mavrocordat scutește, la 2 April st. v., mănăstirea catolică din Cimpulung de cort și de vinăriciū. — La 15, confirmă posesiunea răzoarelor de vie aceleiași mănăstiri «și părintelui popii lui Pavel egumenul» și altor călugări.

(Cel d'întăi în Inventariul citat; document pierdut.)

XXXV.

30 August st. v. 1720.

Nicolae Mavrocordat «tuturor catolicilor căț să află cu șăzământul lor în orașul Domnia Meale în Cămpulungu». Îi scutește «de toate alte dăjdi și cheltuiiale, căte vor fi acolo în Cămpul Lungu, de podvoade, de mertice, de cai de olac, de cară de oaste . . . Ruptoarea ce le-am făcut Domnia Mea într'un an de 5 ori: însă la haraci ughi 20 și la lipsa haraciului ughi 20 și la Vel Seamă ughi 20 și la seama a trei a ughi 20 și la pocloanele bairamului ughi 20 . . . Încă și când să va mai adaoge ruptoarea Cămpulungului din cât iaste, iar acești catolici să nu să mai adaog[e] nici odat[ă] la nici unele.» Pentru care se dau ordine județului și «oroșanilor». — Pecete, semnătură și monogramă cu chinovar.

¹ Inventariul citează un act al lui Ștefan Cantacuzino, prin care se scutește mănăstirea de căminărit și dijmărit (1715).

XXXVI.

28 Novembre st. v. 1720.

Nicolae Mavrocordat mănăstirii catolice din Cîmpulung «și perintelui popii lui — (*sic*) egumenul» și altor călugări, pentru răzoarele de vie (v. n° XXIX).

XXXVII.

Cîmpulung, 20 April st. v. 1723.

«Enoriiășii» semnați dau un zapis «cestor doi noriiăș care sânt rânduîț pentru ajutoriul moșioarilor, vișoarilor sfintei biserici lui Sfeti Iacov din Cămpulungu, pecum să-s știe că măi denainte vreamă dup' obiceiă puindu-să din an în an gocîmanî din norie și purtând grija bisearicii din toate, cu banii ai bisearicii, fiind atunci și vremi măi bune, iar acum, de la o seaamă de vreamă, întămplându-să întămplări măi proaste, de nu s'au făcut vin din vii și pogănituri, și rămăind bisearica în lipsă și nici oamenii a să îndrăzni ca să s pue gocîmanî, neavând cu ce să chivernisească toate lucrurile pecum să cade, și neavând cum face într' alt chip, ca să nu rămăe vișoare nelucrate și ca să nu s pustiască, neavând bisearica alte venituri, acum, luându-să seaama gocîmanului, fiind noi toți noriiăș adunați în un loc, luatu-ne-am seaama noi toț, împreună cu părintele, și ne-am vorbit de am rânduît pe acește oameni din norie ca să lucreaze viile împreună cu părintele, care să va întămpla; însă viile care sânt ale biseariceî, afară din viile preoților; și, căt pentru alte cheltuial[e] ce s'ar întămpla peste an, orî la lucrul viilor, orî la ceară, pentru bisearică, orî ce cheltuială ar trebui, tot părintele să aibă a purta grij[ă] de bani să-s afle când vor trebui, și bucate, ce ar da Dumnezeu să-s facă, să-s pue în pivniț[ă] la părintele, și; orî la vănzarea bucatelor, orî la ce lucrul, unul fără de altul să nu facă, ci prea cu credință și cu dreptate să fie unul cu altul la orce, — că Sfinția Sa părintele așa au voit, dintru bună voia Sfinții Sale, pentru poman[a] sfintei bisearicii, ca-s nu rămăe viile pustii păn când va milui

Dumnezău de să [va] putea chivernisi dintr' al bisearicii. Și pentru credință am iscălit noī maī jos. April 20 dni, 7231.

Ita est, frater Moyses Babick, parochus ac gvardianus pro hoc tempore.

Antonie Tocăia martur, etc.

Toate ceale ce sânt ale bisearicii precum arată în jos:

+ 2 buți: una zdravnă, alta doage.

+ 1 jgheabu.

+ 1 hărdău.

+ 1 vadră.»

XXXVIII.

Roma, 7-18 Iunie 1723.

Papa acordă trei feluri de indulgențe pentru «ecclesia conventus fratrum Ordinis Minorum S. Francisci de Observantia, nunc[upa]torum loci campilongensis, baccoviensis seu alterius dioceseos, in Valachia¹».

XXXIX.

Cîmpulung, 25 Novembre st. v. 1727.

«Prioteasa Ancuța» vinde «părintelui pop luī Iacov» viile «care sânt pe lângă părintele . . . Ita est: frater Paulus Feyer. Gheorghie Volf martur²».

XL.

10 Februar st. v. 1731.

Mihaī Racoviță dă un privilegiu «acestor 34 de catolici care șăd cu șăzământul lor în orașul Domniei Meale în Cămpul Lung», scutindu-i de orice dări: podvoade, olac, etc., în schimb pentru 137 de ughī pe an; «și acești banī să-i dea la patru șferturi, însă la harač ughī 34, și la Vel Seamă ughī 34, și la pocloanele bairamului ughī 34, și la lipsa haraciului ughī 34; și acești banī să aibă a-i darea cu zeciuiala lor la rup-

¹ La 27 Mart 1726, «Năstasie Budișteanul» vinde o vie «jupânului Mihaiū Pupisianul».

² În 1730, N. Wolf face de piatră clopotnița bisericii (după Aricescu, I, p. 80; azi, după focul din 1885, inscripția nu maī este).

toarea Cămpulungului».—Pecete și semnătură; monogramă cu chinovar ¹.

XLII.

Cîmpulung, 10 Septembrie st. v. 1731.

«Gheorghie Piroșcoiul, catolicul, den Cămpulung», dă un zapis «Sfinților Sale preoților franțiscani de la bisearica lui Sfeti Iacov Apostolul den Cămpulung», pentru a li ceda, în schimbul unei sume de bani și pentru rugăciunii, «locul nostru care iaste alături cu grădina preoților».

XLIII.

1732.

«Privilegium Serenissimorum Ioannis, item (*sic*) Constantini Nicolai Vajvodae, eximens catholicos Georgium Volf et Sztan Szerbul ab omnibus daciis; 1732». — Tot Constantin-Vodă acordă mănăstirii catolice din Cîmpulung două liude și scutiri. (Inventariul citat; documente perdute.)

XLIII.

18 Iunie st. v. 1734.

În frunte: «Stefan, mitropolitul Ungrovlahiei, adeverez». «Ștefan **CHB** răposatului Balotă căpitanul», cu familia, dă un zapis către «dumnealui jupan Necolae Volf pisariul», prin care-î vinde «un vad de moară dă 2 rote și un vad dă pio în apa dăn orașul Cămpulungului, ce iaste în fața târgului», care a fost «mai dännainte vream vechiū și bătrân a unor catolici dă la mănăstirea catolicească den orașul Cămpulungului, însă al Marinții fata lui Pătru Sasul, ce aū fost județ, **CHB** lui Cirviș Sasul, și al lui Gașpar Sasul și al Chiricăi neguțtoriu dăn Călinești». Îl vînduse «dumnealui Predii postea-nicul dăn Lerești», supt Matei-Vodă, la 7142 (cf. n^o v). După aceia se face o răscumpărare, după care cumpără din nou

¹ Inventariul menționează un privilegiu din 8 Februar și un altul pentru scutire de căminărit, vinăriciū și cort.

Oancea Lerescu, precum se vede din «cartea lui Gherghie județul și cu 12 părgari și cu alți bătrâni ai orașului» (v. n° VI). De la Oancea trece la unchiul celor doi Lerești, Arsenie Stâlpeanu. De la acesta-l cumpără Wolf, pentru ca, după moartea lui, să rămâie la «mănăstirea catolicească dăin Cămpulungu . . . , ca părinților călugăraș ce să vor afla lăcuiitorii la această zisă mănăstire să le fie dă hrană și de chivernisire». Semnează încă: Iordachi Crețulescul V. Vornic, Manolachi Lambrinò V. Ban, C. Brăiloș V. Stol., Constantin V. Comis, Matei Cantacuzino V. Armaș, C. Dudescul V. Logofăt, Grigore Greceanu, V. Vistier, Constantin V. Clucer, Constantin Crețulescul V. Logofăt, Greceanu vtori Armaș.

XLIV.

Cîmpulung, 1734 (7243).

«Stanca, soția dumnealui răposatului Ianachie Stâlpeanu», vinde «dumnealui jupănul Nicolae Pisariul» vadul de moară ce are «pe den jos de moara Băjescului, alătura cu moșia mănăstiri catolicești».

XLV.

Iiă Septembre-Iiă Octombre st. v. 1734.

Diploma principis Gregorii Gyka propter pogonerit, ojerit, dismerit et duos homines; 1734, die 1^a septembris.

Privilegium principis Vajvodae Georgii (*sic*) propter kort et caminerit; 1734, die 1^a octobris.

(Inventariul citat; documente pierdute.)

XLVI.

Cîmpulung, 3 Februar st. v. 1735.

Gheorghe Teodoru, nepot al lui Bucur Gheorghe, care semnează în grecește, recunoaște că «dumnealui jupan Necolae Vălh pisariul» i-a dat cu împrumut «banii gata talerii o sută, noi, cu dobânda lor într'un an; care fac, capetile și cu dobânda, talerii 120», pentru care pune zălog un «pogon de vie la To-

poloveni . . . Dă nu-i voi da [la] zi toț banii cu dobânda lor, să fie volnic cu acesta al mieu zapis să fie la mijlocul nostru șase oameni dă folos, să-m prețuiască viile pă dreptate și, ori căți banî ar mai treace peste talerî 120, ce am luat, să mi-î dea și aceia . . . Căci la păsul și greul mieu alții dăn neamul mieu nu m'aũ căutat, făr dă căt numai dumnealui. . . Fr. pater Bernardinus a Rusci¹, Ordinis Minorum de Observantia, affirmo ut supra. Francesco Marini testimonio.» — Se mai adauge apoi un împrumut.

XLVII.

Cîmpulung, 25 Februar st. v. 1735.

† Iorga, județul orașului Cîmpulungului, denpreună cu toți oroșanii, dat-am și mărturisim cu această a noastră credincioasă și adevărată carte la mâna preoților franțiscani de la bisearca Sfântului Iacov Apostolul de aici den Cîmpulungu pentru ca să știe că den vechile obiceiuri ce aũ avut acest oraș de la toț răposaii creștini Domni cu hrisoave domnești, precum să văd, fost-aũ de început a fi aceste hrisoave supt paza acestii mănăstiri ce scriem mai sus, iar, când aũ fost mai în trecuți anî, în zilele popi lui Bogdan, fiind egumen la această zisă sfântă mănăstire, și Lațul județul fiind județ pe aceale vremi, aũ fost mersu cu rugăciune la părintele pop[a] Bogdan, de i-aũ dat câtevaș hrisoave, zicând să știe lucrurile și obiceiurile orașului; care hrisoave nu i-aũ mai întorsu înapoi, ce pân astăzi sânt în mâinele noastre, fiind de folosul și trebuința a orașului, și pe aceste hrisoave s'aũ păzit acest oraș de alte orânduiale ce aũ fost pentr' alte părți. Iar acum, în zilele prea-luminatului nostru Domnu Ion Grigorie Ghica Voevod, auzind și noi că den porunca Mării Sale pe țară să să facă alte rânduile, și ca să nu cază orașul acesta întru rânduiala țării, am mersu la preoții ce scriem mai sus, întrebându-î, pe lângă hrisoave ce sânt la noi, dar de aũ mai rămas și alte hrisoave în

¹ Ruși, Rusciuc.

urmă, la mănăstire. Deci, într'această vreme, fiind egumen părintele L[autentie] împreună cu părintele Ștefan definitor, văzând că să pricinuiască pagubă orașului și noriișilor catolicî, fiind hamnicî orașani de aici, au căutat întru toate cărțile ce sânt la mănăstire, și s'a aflat 6 hrisoave de milostivî răposatî Domnî: Io Leon Voevod, leat 1630; i Radul Voevod, leat 7123; i Matei Voevod, leat 7143; i Mihaî Voevod, leat 7167; i Antonie Voevod, leat 7178; i Mircea Voevod, leat 7067¹. Care aceste hrisoave le-am luat în mâinele noastre, de le-am alăturat lângă celealalte hrisoave. Pentru carele și noi adev[ă]răm cu această carte a noastră cum că toate hrisoavele, și ceale de întâi și aceste de acum, încă și peceatea orașului, păn la seaam[ă] de vreme fost-au întru buna paza a preoțelor baraf, precum le-au și fost obiceiul, iar acum toate acestea ce scriem mai sus sânt și să află în mâinele noastre, și de cătră nimeni preoții baraf învăluial[ă] să nu aibă. Întărind și noi această carte cu peceatea orașului și cu iscălitura noastră, ca să-s crează. Februar 25 dni, 7243.

XLVIII.

Cîmpulung, 15 April st. v. 1735.

Costandin și familia sa, avînd nevoie de banî într'un proces, îi iea de la mănăstirea catolică și dă un zălog «Sfinția Loru preoților franțiscani de la mănăstirea Sfântului Iacov Apostolul de aici den Cîmpulung». Actul e scris cu mîna lui «Antonie Tocăia catolicul».

XLIX.

Cîmpulung, 1ⁱⁱ August st. v. 1735.

† Datu-ne-au părintele Laurentie gvardiiianul de la sfînta mănăstire a Sfântului Iacov ot Dălgopol, împreună și cu

¹ Afară de al lui Antonie, al lui Mircea și poate al lui Matei Vodă, aceste documente, păstrate într'o copie în formă de sul, așa numita «pînză a orașului», s'au tipărit în *Magazinul istoric*, V, p. 331 și urm. După Aricescu (I, pp. 175-6), primul e asemenea cu cel din 3 Maiu 1646 al lui Matei (*Mag. ist., l. c.*, pp. 343-7), iar al doilea ar cuprinde «scutirea oroșanilor de lemne de Crăciun și de fin, ce se dideau funcționarilor Domnului și al Vistieriei».

popa Ștefan definitor, 6 hrisoave vechi, care sânt făcute pentru tocmealele orașului. [Urmează lista lor, ca la n° XLVII, cu deosebire că se începe cu al lui Mircea.] . . . Ca să căutăm cu dănsile obiceiurile orașului; și, pentru ca să-s știe că le-am luat, am dat acest răvaș să-î vie de seaam[ă]. Avgust 1 dni, 7243.

Costandin Județu. Iorga Județu martur
ot Dolgopol

Pană județ[ul] martur.

[Pe V^o:] Anno 1734, die prima augusti, dederunt attestationem civitatenses quod acceperunt sex diplomata principum ex nostro monasterio, quae conservabantur apud nos.

L.

7 Octobre st. v. 1735.

Grigore Ghica dă un privilegiu «dumisale Nicolae Volfu, pisariul Domnii Meale», pentru vadul de moară cunoscut. De oarece însă actul ce-î dase Ștefan Balotă se referia și la alte lucruri, i se restituie; «numai acolo unde coprinde pentru pricina morii și a pioăi, am scos Domnia Mea cu chinovar, și s'aū scris pe de margine, iar cu chinovar, pricina». Wolf cumpărase și «partea Stancăi, mătușa lui Ștefan și a Saftii, soții lui». — Pecete și iscălitură, monogramă cu chinovar.

LI.

Bucureștî, 25 Mart 1736.

Afînd că Franciscanii din Cîmpulung «elemosynis carere atque sufficienti ad subsistendum proventu esse destitutos, iisdem RR. PP. mihi proponentibus et flagitantibus», Wolf, «Nicolaus Folos de Wolf», cumpără un loc lingă biserică și face o moară, pe care după moarte o va lăsa mănăstirii, împreună și cu locul; «in meditullio Campolongi sitam». Dar se va servi o liturghie pe săptămînă pentru sufletul lui, iar, la aniversara morții, «sacrum cantatum cum exequiis et officio defunctorum». — Se adauge: «Ita et ego, filius ac haeres legitimus, cedo totum, uti supra est positum. Scripsi Campo-

longi, die 10 octobris 742. Nicolaus Wolff.» — Pecete neagră, cu un vultur.

LII.

1ⁱⁱ Maii st. v. 1736.

Constantin Mavrocordat «catolicilor ce sântu șazătorî cu șazământul lor la orașul Cămpulungul, liude treizeci, dupre cum scriū anume în foaia Domnii Meale pecetluită; care, fiind oameni streinî, catolicî, și având cărți de ruptoare ale răposașilor Domnî de mai nainte vream, Domniia Mea încă le-aam făcut așazământu și ruptoare ca să aibă a da osăbit la Visterie Domnii Meale pe an ughî o sută cinzeci, dându-li-să și pecetluiturî roșăi pe numele și chipul lor. Și acești banî să-i dea într'un an la 3 cîverturî: la cîvertul de'ntăi, de una luî Maii, i Iunie, i Iulie, i Avgust, ughî cinzeci; la al doilea cîvert, de luna luî Septemvre, i Octomvre, i Noemvre, i Dechemvre, ughî cinzeci; i la al treilea cîvert, de luna luî Ghenar, i Fevruar, i Mart, i April, ughî cinzeci. Iar de alte dăjdi și orânduiale, orcăte ar eși pe țară și pe târgu, să aibă de toate bună pace. Așăjderea și de cheltuialile orașului, și de pedvoade, și de conace, și de olăcăriî, să fie nesupărați și nebântuiți, și Județul din Cămpul Lungu și cu oroșani de acolo nicî un fel de amestecătură cu dănșîi de acum înnainte să n'aibă, afară din ruptoarea lor, ce arată mai sus; niminî supărare de nimic să nu le facă.» Se dau ordine către «cislăș și zapciî, orî cu ce dăjdiî viți fi orunduiți la acea parte de loc, și altor slugî domnești i boerești», precum și județuluî și orașanilor. Semnătura. — Pecete și monogramă cu chinovar.

LIII.

Cîmpulung, 1ⁱⁱⁱ Septembre st. v. 1736.

«Lazăr Șodea catolicul, fratele luî Dumitru răposatul», dă un zapis «preoților franțiscani de Cămpulung», cedîndu-li via frateluî său Dimitrie. Acesta lăsase un răzor preoților, prin

testament, pentru un sărindar, și ei cheltuiseră bani și pentru îngroparea lui: zece taleri și jumătate¹.

LIV.

Cîmpulung, 16 Septembrie st. v. 1736.

«Dumitrașco, feciorul dumisale răposatului Tudor Sanfagiu», arată într'un zăpis către «dumnealui jupănel Nicolae pisariul» că fratele său Gheorghe luase de la Nicolae împrumut 180 de lei. «Fiind mai volnic», el iea asupra-și datoria, fără «să mă iscălescă la zăpis». — Semnătură greacă².

LV.

Cîmpulung, 15 Iulie st. v. 1737.

«Costandin Slujitoriul ot Jugur», cu familia sa, după repetate împrumuturi de la «Sfinția Sa părintele egumen de la Bărăție ot Cămpulung, anume Franțiscus Crombauer», îi vinde «moșie la Poenari . . ., care moșie să chiamă Sălciile». Actul i scrie «Gheorghie Volf catolicul», și între marturi semnează cu litere latine: «Ieu Antonie al Andrii³».

LVI.

Cîmpulung, 2 Ianuar st. v. 1738.

«Laudetur Iesus Christus. Adeceate eu Gheorghie Volf, **снк** răposatului Gheorghie Volf Moldoveanul și al soții dumnealui Catrina Găspăroae dăn Cămpulung», face testamentul său, lăsînd legate către «soția sa Mărgărita și preoții franțiscanî de la biserică lui Sfetî Iacov din Cămpulung». Mănăstirii îi lasă «10 mătcî de stupî» pentru făclii, «iar 10 mătcî,

¹ Într'un act fără dată, «Catrina, fâmeia Dumitru Șodîi catolicu», vinde cu «banî noi» o vie «lui Gheorghie **снк** Lazăr Șodî i Petru Botezatu».

² Inventariul menționează un zăpis relativ la pisarul Nicolae Wolf: «hic continentur vineae, molae et vestimenta post eius mortem relicta».

³ În 1737, Domnia reinnoiește, după Inventariu, scutirea celor două liude ale mănăstirii.

deosepî, ai preoţilor». Alte legături pentru cumnaţi, pentru fiu, pentru fiica lui, Catrina. «Măcar soţia mea Mărgărita premenindu-să cu alt cununat, copilă să nu fie urgisită, că unul ca acela să fie depărtat de moşioarele mele.» Logofătu înşiră apoi lista proprietăţilor sale, în care se scrie şi cu litere latine: «Wolff». Se menţionează pe rînd: moşii, grădină, «moşii de grădină», «livezi de fân şi locuri de arătură»; între altele: «moşia de casă de la Rău, care mai denainte fost-aŭ a unui Andrea Bărburoiul catolicul; la moartea lui aŭ lăsat acest loc bisearicii lui Sfeti Iacov; care după multă vreme aŭ fost cumpărat acest loc Ion, feciorul lui Matei Blaj, de aŭ făcut casă».

LVII.

9 Mart st. v. 1739.

Constantin Mavrocordat «părintelui Vasilie proegumenul ot Cămpulungu, ca să aibă a să apăra cu cartea Domnii Meale de cătră un Turc neguţtor, care l-ar fi apucând pentru nişte catastişă ce le-aŭ luat catanele; nici un fel de supărare să nu-î facă pentru aceale catană, până nu va veni să-ş caute aici la Divan; pentru care poruncim Domnia Mea şi ţie, căpitane Savo de acolo, văzând cartea Domniei Meale, să nu îngăduieşti pe acel neguţtor a-î face supărare fără de judecată şi fără de Divanul Domnii Meale, fiind şi ferman împărătescu ca să nu să supere niminî de ceale ce le-aŭ prăpădit catanele. Într'alt chip să nu fie. Că așa iaste porunca Domniei Meale». — Pecete şi monogramă cu chinovar¹.

LVIII.

10 August st. v. 1740.

«Şerban **СНК** Menului Lerescul» numeşte doi oameni ai săi, dintre cari unul e un Ţigan, «ca să umble piste toate

¹ La 12 Maiu st. v. 1739, «Tănas fecior lui Tănas zaraf» vinde moşie la Topoloveni «Mării Sale Vornic Filiştehioc» (!).

moșiile mele ce s[ăn][t] aici în partea locului, în siliștea Le-reștilor[ă]. Vorbește de *funiile* și *munșir* săi, de doisprezece boieri ce i-au împietrit p[ă]mînturile. Li dă voie, acelor oameni ai săi, «să i[ă] dijmă ce s'ar afla, or[ă] f[ă]n, i c[ă]nep[ă], i pomele să le str[ă]ngă, i orz[ă], i rișc[ă], i in[ă], i p[ă]ine, i suhatul munșilor noștri ce s'ar afla, mult, puț[ă]n, din toate, s[ă] nu aibă opreală d[ă] neimene dup[ă] moșiile mele, și, orușani d[ă]ndu-ș[ă] suhatul ce au obicei d[ă] vite lor ce umblă pe moșie, să-î lase... Iar care ar sta împotriv[ă] dup[ă] moșie, a nu-ș da dijma, suhatul ce ar fi, au omi să ș[ă] fac[ă] clac[ă], să aibă omul nostru să meargă la dumnealui ispravnic ca să-î spue să-î globească.»

[Pe Vo :] Zabis quod dedit bojar a quo emimit (*sic*) ecclesia prata et montes in Vonjest.

LIX.

21 April st. v. 1742.

+ Jup[ă]n Dumitru Dudescul velichii dvornic scris-am aceasta a noastră carte popilor de la besearca săsească ot C[ă]mpul Lungu cum au avut p[ă]ră înaintea noastră cu preoteasa popei lui Gherghe Sasul, care au fostu la besearca săsească, pentru că au fostu dat un om un rozor de vie, iar dup[ă] moartea lui să fie al besearcei săsești, iar, deaca au murit popa Gherghe, iar preoteasa lui se-a botezat și n'au mai datu acel rozor de vie besearcei, ce l-au tot ținut ia, f[ă]r treabă și neav[ă]nd nimica treab[ă], p[ă]nă au murit și preoteasa popei lu Gherghe; iar dup[ă] moartea ei, iar popii de la besearca săsească ei au mersu ca să i[ă] și să ție viia, care au fostu lasat[ă] besearcei, iar Miha[il], bărbatul ei, care au luat dup[ă] moartea popei lui Gherghe, deaca s'au botezat, el n'au vrut să-l dea, ci au venit popa del[ă] bes[ă]reca săsească cu jalba înaintea noastră de a spus cum nu-î dau rozorul de vie, car[e] iaste al besearcei; de[ci] noi într'alt chip n'am putut adev[ă]ra, ci am trimis la județul den C[ă]mpullung[ă] și la toț bătr[ă]ni[ș]i orașului, cum vor și ti ei cu sufletele lor, să mărturisească, pentru acel rozor de vie. Dec[ă] ei au trimis a lor scri-soar[e] cum mărturisescu cu sufletel[e] lor că iaste adev[ă]rat

al besearicii săsești. Într' aceia și noi am judecat și am dat aceasta carte a noastră la mâna popilor de la besearica săsească, cum să fie acel rozor de vie de acum nainte cu bun[ă] pace și să se hrănească cu dinsul, și să aibă păc[e] de cătră toate rudeniele popei lui Gherghes Sasul. — Pecete verde, ruptă.

LX.

Cîmpulung, 21 April st. v. 1742.

«Andreï catolicul sin Lazar Todea den Cîmpulung» dă «preoților noștri franțiscani de la sf[ă]nta bisearică a noastră dă aicea dîn Cîmpulung, ce iaste hramul sf[i]ntului Iacov apostolul», «un rozor de vie pentru via sf[i]nteï bisearici ce să zice la Teï; și, preoții avîndu iar un rozor de vie alătura cu via Albului Logofăt pisari (?), dat danie sf[i]nteï bisearici de Iacov catolicul și de soția lui Alixandra, de la cursul anilor 7213, așa m'am învoit eu cu preoții . . . de am făcut schimbă eu cu preoții».

LXI.

13 Iulie st. v. 1742.

Mihai Racoviță «sfinteï și dumnezeștiî mînistirî a băraților dă[a] orașul Domnii Meale dîn Cîmpulungu, unde iaste hramul Sfetei Iacov Apostolul, și părintelui egumenul, împreună cu alți călugări, căț vor fi lăcitorî la această sfîntă mînistire, ca să fie via sfinteï mînistirî și via care iaste pre seama bisericî pentru cheltuiala ce trebuie sfinteï bisericî, care vii sînt în dealul Topoloveanilor, — în pace dă vinăriciū domnescū și dă perperit și de poclon, și să aibă pace de către vinăriciū domnești, nicî un val să n'aibă; și vinul, căt s'ar face într' aceste 2 vii a mînistirî și a bisericî, să fie volnic părințiî băraț să-l rădice tot după ce să va găti, de acolo, dîn deal, și să-l ducă la mînistire, și, de către vinăriciū ce vor fi în dealul Piteaștilor, nicî o opreală să n'aibă. Așăjderea și vinul sfintî bisericî și a sfinteï mînistirî ce s'ar vinde la cele 2 case ale lor care sînt acolo în oraș date și miluite, pre

seama sfintii mănăstiri, și vinul ce ar fi al acestor 2 case, încă să fie în pace dă cămănărie, de acolo dăn târgu, pentru că au venit părintele — egumenul, și împreună cu alți părinți de la această mănăstire, cu jalbă la Domnia Mea, zicând că ei sânt oameni striini și această sfântă mănăstire iaste la loc cu nevoe și iaste lipsită și fără dă nici un venit, fără dă căt hrana lor iaste aceste 2 viișoare, care sânt date de pomană la sfânta mănăstire încă mai dănainte vream și au fost în pace și ertat[e] dă vinărici de către toți răposaii Domni, iar dă la o seamă de vream încoace călugării de la mănăstirea Nucetului au făcut val pentru vinăric, ca să le ia dăn viia bisericii, și pârărit și pocloane; într'acea Domnia Mea m'am milostivit de am ertat aceste vii ale mănăstirii și ale bisericii, să fie în pace de vinăriciul domnescu și de pârărit și de poclon, numai să aibă a-ș da vinăriciul pămîntului, ce ar fi cu dreptate, la mănăstirea Nucetul, și cu vadră dreaptă, după obicei; însă dăn ce ar fi vinul dăn viele mănăstirii; iar vinul ce-l strâng părinții bărați de la noriașăi lor, acela călugării de la Nucet să nu-l vinăricească. Așăjderea și voao, vinăriciarilor domnești, i voao, părinților călugării care veș fi ispravnicî acolo la vinăric, voi însă, dup[ă] ce să vor găti părinții băraț, să-î lăsaț să-ș rădice vinuri lor ce vor avea dăn viile lor și să-l ducă la mănăstire, dup[ă] cum vă poruncesc Domnia Mea; că cine să va ispiti a face într' alt chip, a-î învălui saū a-î opri, unei ca aceia vor avea certare de la Domnia Mea. Că așa iaste porunca Domniei Meale. — Pecete mică și semnătură. Monogramă cu chinovar.

LXII.

Cîmpulung, 30 Mart st. v. 1743.

Niște meșteri dau zapis «coconului Nicolae, feciorul dumisale răposatul Nicolae pisarul, împreună cu părinții sfintei besericii a Stântului Iacov Apostol», cărora li se îndatoresc a li face o moară cu trei roate, «adică moara sfintei besericii». Li se vor da 45 de talerî, mîncare, vin, «banițe de porumbu 20 și venitul de la o roată de moară în 4 zile și 3 vedre de

vin . . . Să teem toate lemnile din codru, afară din păreți, cu înveliș cu tot, cu roat[e] de afară și din lăuntru, și cu toate trebuințele de 3 roat[e] de moară, din lăuntru și din afară». Dar păreții de zid îi va face Wolf. Li se dă înainte ceva, în galbeni: «galbănul de câte taleri 3, bani 80».

LXIII.

8 April st. v. 1743.

Mihai Racoviță confirmă județului Iorga vadul de moară. Istoria acestei proprietăți. «Iar dupe aceaia, când aũ fost vreama răzmiriți, în Domnia Domniei Sale Ion Costandin Nicolae Voevod, întâmplându-se de aũ arsu orașul Cămpulungul de oștile împărătești, aũ arsu și această moară; iar, dupe ce s'aũ liniștit și s'aũ făcut pace», se repară moara, de cătră călugări. «[Iorga] i-aũ întreat cu ce socoteală să apucă să prefacă moară, și ei atunci aũ răspunsu adevărul.» Se judecă procesul; orașeniș arată hrisoave prin care se interzice străinilor stabilirea, prin cumpărare de imobile, în orașul lor, așa în cit vadul a fost cumpărat numai «cu meșteșug». Domnul decide *a se întoarce baniș* și a se cerceta prin ispravnic cit a cheltuit Nicolae Wolf cu moara. — Pecete și semnătură Monogramă cu chinovar.

LXIV.

Cimpulung, 11 April st. v. 1743.

«Costandin Brăiloș Banul, biv Vel Armaș (?), arată că a făcut «întrebăciune» în afacerea lui Iorga cu «părinții baraș . . . Văzându-l noi că nu iaste iscălit nici un oroșan în zapis, am judecat să întorcă oroșaniș baniș ce aũ dat Nicolae pisariul.» Barașii neînvoindu-se, părțile merg la Vodă, Mihai Racoviță, de se judecă. «Și din Divan aũ rămas părinții băraș de judecată, și le-aũ întorsu orașaniș toș bani, căș aũ zis ei că aũ datu, și 249 pe acel vad de moară și de pio, luându-se aceș[ți] bani cu dobândă den București.» Viind acum sorocul de plată, «aũ pus județul de aũ strigat pristavul în târgu întru auzu

tuturor, fiind zi de târgu, ca, or-care din oroșanî ar vrea să ție parte dintr' acel vad de moare și de pio, să dea bani ca să plătească de unde s'aũ luat baniî împrumut; și nici unul din oroșanî n'aũ vrut să dea nici un ban, numai Iorga județul, fiind baniî luat asupra capului lui, dennaintea noastră aũ numărat talerî 249 și dobănda lor, talerî 5». I se dă lui în întregime proprietatea.